

**HET IS GEZIEN!
HET IS GEHOORD!
HET IS BESCHREVEN!**

**Terugblik BBC Prom 45
Mississippi Goddam:
A Homage to Nina Simone**

**METROPOLE ORKEST
met LEDISI & LISA FISCHER
en LaSharVu**

door Jos Gunneweg

Er zijn concerten van het Metropole Orkest die qua uitvoering, thema en achtergrond zo bijzonder zijn dat ze een uitvoerige nabeschouwing verdienen. Het MO Nina Simone Tribute *Mississippi Goddam* in BBC Prom 2019 #45 is er zo een. Het is van een grote schoonheid en heeft door de rijke achtergrond een diepere cultuurhistorische betekenis. Metropole Orkest, Jules Buckley, arrangeurs uit alle wereldhoofdsteden, Lisa Fischer, Ledisi, de staf van BBC Radio en BBC TV en niet te vergeten de staf van de Royal Albert Hall hebben er maanden hun beste krachten aan gegeven. Ook noemenswaardig is het indrukwekkende, rijk geïllustreerde programmaboek. Dit project is zondermeer monumentaal te noemen en het eindresultaat stijgt dan ook ver boven de som van al deze delen uit. Dat werd door deskundige recensenten van de Britse media herkend en bewierookt in lyrische bewoordingen. Ook op social media juichende commentaren. Helaas besteedde de Nederlandse pers er geen aandacht aan. Een gemiste kans.

NINA SIMONE

Ze vormde de inspiratiebron voor het schitterende, door Jules Buckley samengestelde programma van twintig stukken dat zich nu ontrolt. Een gemengd boekje van popsongs, ballads – soms eigen werk, soms covers – alsmede minder bekende, van felle maatschappijkritiek voorziene eigen stukken die qua sfeer en stijl dicht liggen bij haar Afro-Amerikaanse roots. [zie kader]

Nina Simone, op 21 februari 1933 geboren als Eunice Kathleen Waymon in Tryon, North Carolina en overleden op 21 april 2003 in het Franse Carry-le-Rouet, is een volkomen unieke stem die klonk tussen 1954 en 2001. Ze was een geniaal artieste. Als klassiek pianiste die vanwege haar huidskleur geen toegang kreeg tot de concertpodia, ontwikkelde ze zich via obscure nachtclubs tot een zichzelf op de piano begeleidende jazz- en blueszangeres en songwriter van wereldklasse. Simone was ook een iconische figuur in de Amerikaanse burgerrechtenbeweging in de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw.

Simone is haar pianospel altijd blijven doorweven met flarden klassiek, vooral van Bach en Chopin. Zelf zei ze daarover: *"best of both worlds, if I feel it I need to play it."* Haar discografie omvat 42 langspelers en cd's.

Band met Nederland

Nina Simone trad voor het eerst op in Nederland in het Mickery Theater Loenersloot op 25 december 1965. Er volgden concerten in 1967, 1968 en in 1971 (met de Boy Edgar's Big Band). De televisieregistratie van dit concert is tot op heden niet teruggevonden. In 1977 en 1983 heeft Simone optredens op het North Sea Jazz Festival en in 1988 een serie van acht concerten door heel Nederland. Simone voelde zich goed in de ontspannen sfeer in Nederland en had er veel vrienden. Ook als er geen concerten waren, vertoefde ze tussen 1965 en 1971 vaak in ons land. Minder bekend is dat ze, geplaagd door haar geestelijke constitutie en geldzorgen, in de jaren 1988 - 1992 hier ook woonde. In Nijmegen en in Amsterdam, daar opgevangen door haar grote fan en belangrijkste vriend Gerrit de Bruin.

1 <https://www.gelderlander.nl/nijmegen/het-nijmeegse-geluk-van-nina-simone-a158f193>

2 https://nl.wikipedia.org/wiki/Nina_Simone

3 <https://www.vice.com/nl/article/rimqgx/de-nederlandse-jaren-van-nina-simone> - Interview met Gerrit de Bruin

EERBETOON EN NASLAGWERK

Deze monumentale productie verdient meer dan de gebruikelijke snelle terugblik van 600 woorden in de papieren MOre. Hij verdient het langer dan een of twee weken in het geheugen te blijven hangen om daarna in vergetelheid te raken. Reden waarom wij er een uitvoerige nabeschouwing aan wijden en daarbij ook de achtergrondverhalen vertellen. Je moet het concert wel drie keer terugluisteren en -kijken om er de diepgang en gelaagdheid van te begrijpen, geholpen door op internet ook alle oorspronkelijke uitvoeringen van Nina Simone op te zoeken en te beluisteren.

Het concert werd live uitgezonden op BBC Radio 2 en was drie weken lang op internet terug te luisteren, met vervolgens een tv-uitzending 30 augustus op BBC Four en een groot aantal stukken blijvend op YouTube. Met een reprise van het concert op maandag 26 augustus in Het Concertgebouw in Amsterdam werd deze productie een monumentaal eerbetoon!

Dit artikel mag op zijn beurt worden beschouwd als eerbetoon aan de uitvoerenden: het Metropole Orkest, Jules Buckley, de zangeressen en de andere genoemde partijen achter de schermen. We lopen alle stukken langs, waardoor dit artikel ook nog eens dient als naslagwerk.

VOORBEREIDING VAN HET PROJECT

Over de voorbereidingen van deze voor het MO alweer zesde Prom op rij [zie kader] berichtten wij uitvoerig in het derde nummer van de MOre: in 2019, hier in vogelvlucht samengevat.

Het thema van de Prom is zes tot zeven maanden voor het evenement vastgesteld door chef-dirigent **Jules Buckley**, in samenspraak met BBC Promsdirecteur **David Pickard** en staf. Laatstgenoemden programmeerden voor de Proms in de periode vrijdag 19 juli en zaterdag 14 september (de beroemde *Last Night of the Proms*) in totaal 75 concerten: elke avond één. Het Metropole Orkest op woensdag 21 augustus 2019, was Prom nr. 45.

Nina Simone zou het worden. Buckley – terzijde gestaan door producer **Gert-Jan Blom** – selecteerde de stukken, deed de productie, schreef enkele arrangementen, trok de solisten aan en dirigeerde ten slotte het orkest. Een zeldzame prestatie!

Het MO maakte een eigen videoreportage die start met de repetitie op de thuisbasis in het MCO en via de reis naar Londen, de generale repetitie in de legendarische Maida Vale Studios loopt tot en met de soundcheck in de Royal Albert Hall zelf. Daarnaast is een interview met Ledisi te zien. Ze vertelt over haar samenwerking met het MO.

Behind the Scenes BBC Proms

DOOR ALMA ALBRONDA

<https://www.youtube.com/watch?v=GKtqp8ISxYM>

Ledisi over Nina Simone en werken met het Metropole

INTERVIEW NA EERSTE REPETITIE

<https://www.youtube.com/watch?v=sREd-yhDipQ>

Metropole Orkest in de BBC Proms in vorige jaren

2014 19 augustus **Laura Mvula**
2015 12 augustus **Urban Rappers**
2016 22 augustus **Quincy Jones**
2017 24 augustus **Charles Mingus**
2018 19 juli **Jacob Collier & Friends**
2019 21 augustus **Nina Simone**

HET CONCERT

Royal Albert Hall Londen, 21 augustus 2019. Het optreden van het MO in de BBC Proms onder de titel *Mississippi Goddam* gaat van start. Voorafgaand aan het concert is tijdens een live-uitzending op BBC Radio 3 al een inleiding gegeven over de geëerde artiest. Daarin ook een interview met chef-dirigent Jules Buckley.

In de tv-uitzending wordt de presentatie verzorgd door radiopresentatrice **Clara Amfo**. De introductie is een in voice-over verteld levensverhaal over de artieste, waarbij in beeld o.a. een jeugdfoto wordt getoond van Nina als jong meisje met vlechtjes.

De Royal Albert Hall – voor deze Prom binnen twee uur uitverkocht – is volgestroomd met een zowel qua leeftijd als qua kleur zeer gemêleerd publiek. Er is wel wat veranderd in de zestig jaar sinds Nina Simone voor haar optreden via een zijdeur het podium op moest en er uitsluitend blank publiek werd toegelaten.

Het orkest zit klaar. We noteren een uitbreiding van het strijkorkest tot 31 spelers en naast Pieter Hunfeld nog een tweede hoornist(e). We zien gitarist Peter Tiehuis die vier elektrische gitaren paraat heeft. In de saxsectie heeft Max Boeree naast de baritonsax ook een contrabasbasklarinet onder handbereik en een ‘gewone’ basklarinet staat naast de tenorsax van Sjoerd Dijkhuizen. Hans Vroomans heeft in de buurt van de vleugel een synthesizer en een celesta opgesteld. De rijke kleuring van de instrumentatie van de twintig stukken die we gaan horen, wordt hiermee alvast geëtaleerd. Jules Buckley verschijnt *on stage*. Het orkest staat op, Buckley begroet het publiek, neemt applaus in ontvangst en heft zijn armen voor de inzet van de ouverture.

1. African Mailman / Sinnerman

Het concert opent met een instrumentale bewerking van *African Mailman* / *Sinnerman*, in wezen twee aparte stukken. Nina Simone nam van het eerste een pianoversie op voor haar album *Nina Simone and Friends* in 1959. *Sinnerman* is een *traditional* die zij leerde in haar jeugd. Plaatopname 1965.

De orkestbewerking (**Jochen Neuffer**) begint met een introductie op piano en xylofoon in flamencostijl. Na een mooie solo op de althobo, verklankt door de nieuwe man Maxime le Minter, gaat het verder in mambostijl voor het hele orkest. Een fraai geblazen trompetsolo door **Rik Mol** introduceert de overgang naar *Sinnerman*. Hier verschijnen **LaDonna Harley-Peters**, **Sharlene Hector** en **Vula Malinga**, opererend als **LaSharVu**, ten tonele: de 'achtergrondzangeressen'. Wat een understatement! Ze blijken zangeressen van kaliber. Er volgt een zweele adagio-afsluiting van de strijkers, waarna een mysterieus almaal doorzingende toon in de violen ... Een A5? Het is een prachtige verbinding naar het volgende stuk, want blijkt de grondtoon van ...

2. Plain Gold Ring ⁴

Dit nummer werd oorspronkelijk door Nina Simone opgenomen 1958 en is geen eigen werk.

De introductie doet zangeres **Lisa Fischer** a capella. Dan volgt **Hans Vroomans** (met een begrijpelijke spilpositie in dit concert) met een eenvoudig zich almaal herhalend pingeltje van zeven noten met de rechterhand op de piano: pom-pompom-pompom-pompom-pom. Hij wordt ondersteund door snaartrom en pizzicatocelli. Het levert een hallucinant effect op, perfect begeleid door de sfeer van de zang van Lisa Fischer in het lage register met zachte stem. Spannend hoe heel geleidelijk zang en orkest steeds sterker worden en uitgroeien tot een orkaan van klank om na minuten weer weg te sterven tot bijna windstilte. Het arrangement is van **Rob Taggart**.

3. Little Girl Blue ⁵

Dit is een beroemd lied van Richard Rogers en Lorenz Hart uit 1935, door alle grote jazz-zangeressen op de plaat gezet. In 1958 nam Nina Simone het op en vernoemde haar debuutalbum ernaar. Zij gaf het een heel aparte touch door er als intro op de piano een stukje van het kerstlied *Good King Wenceslas* in te verwerken en dat thema ook onder de door haar gezongen melodie te spelen.

Dit is door arrangeur **Evan Jolly** briljant vertaald naar een opening door de koperblazers. De eerste hoorn (**Pieter Hunfeld**) zet krachtig in en trekt vervolgens de hele, tien-personen-sterke brassband (twee hoorns, bastrombone, drie trombones, vier bugels of flugelhoorns) op gang. Een sonore klank ontrolt zich. Prachtig! Dan zet **Ledisi** in. Je hebt een andere versie: een slap mierzoet aftreksel in je hoofd dat je bij je research op YouTube hoorde, een versie die Doris Day met orkest er in haar tijd van maakte. Nee, dan dit. Met dit orkest, ons Metropole Orkest, dat haar, Ledisi, in deze ballad, aangestuurd door de brede gebaren van de dirigent, zo gracieus en intiem begeleidt. Het *Wenceslas*-themaatje keert onderweg nog een paar keer terug in de celesta en aan het slot heel kort weer in het koper, uiteraard. Mooi!

4. My Baby just Cares for Me ⁶

De grote hit van Nina Simone. Het origineel van Walter Donaldson stamt uit 1930, is in 1957 door Nina Simone voor het eerst opgenomen maar pas dertig jaar later, na een re-release in 1988, doorgebroken in de hitlijsten. Voor veel mensen valt Nina Simone samen met alleen dit nummer. Na het luisteren van dit concert weet je beter.

Het wordt on stage gezongen door **Lisa Fischer** met een mooie, zweele trombonesolo van **Robinson Khoury**. Het arrangement, in een ingetogen bigbandswingstyle, is van **Jochen Neuffer**, een Duitse componist, arrangeur en dirigent. Hij stond voor het MO bij het Tomorrowlandspektakel in de Ziggo Dome. Wat hij doet is – en dat geldt voor alle arrangementen in dit concert – qua sfeer en openheid dicht blijven bij de originele versies. Die bevatten vaak alleen zangstem en piano van Nina Simone en drum en bas. Van drie naar zeventig muzikanten en zangstem en het toch lichtvoetig laten klinken! Perfecte timing tussen zangeres en orkest. Het gaat allemaal zo quasi-achteloos en met een glimlach. Dit is het volmaakte samenspel!

⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=v-Ny7ofYGG4>

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=-hscEQbcnHo>

⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=xfNV02foek8>

5. I Put A Spell On You

Een nummer van Screamin' Jay Hawkins uit 1956. De plaatopname door Nina Simone volgt in 1964. Arrangement **Jeremy Levy**.

De uitvoering door **Ledisi** en het Metropole Orkest is iets bijzonders. We citeren een Britse recensent:

"She tore through the brilliant 'I Put a Spell On You' – written and first recorded by Screamin' Jay Hawkins but popularised by Simone. Striking a balance between the seductive and sinister, Ledisi pushed her elastic range (impeccably controlled) at the song's climax, taking the song to new heights in a more frenzied interpretation."

Over een soulzangeres gesproken. Wat een stem! Ook de muziek zindert. *And last but not least an amazing tenorsolo door **Leo Janssen**. Applaus, applaus!!*

6. Don't Let Me Be Misunderstood

Popsong. Geen eigen nummer, wel door Nina Simone in 1964 als eerste op de plaat gezet.

Het arrangement wordt gezongen door **Lisa Fischer** en **LaSharVu** samen. De begeleiding is in slow rock, door het hele orkest in een arrangement van dezelfde **Levy** mooi klein gehouden.

7. Ne Me Quitte Pas ⁷

Het origineel is uit 1959 alweer, van Jacques Brel. In 1971 werd het, deels in het Engels – *If You Go Away* – deels in het Frans opgenomen door Nina Simone. Het arrangement is van Sebastiaan Koolhoven, die wij kennen van arrangementen van vergelijkbaar idioom voor Wende Snijders en MO.

Ledisi vertolkt, door piano en strijkers begeleid met *tendresse*. Ja, dat is hier het juiste woord. De obligate klarinetsolo uit de originele Brel-versie klinkt ook, vertolkt door **Marc Scholten** en **Paul van der Feen**.

8. I Loves You Porgy ⁸

Deze bekende, in 1935 gepubliceerde Gershwin-song nam Nina Simone op in 1962, volgens een andere bron al in 1958.

Tijdens de Prom wordt het nummer gezongen door **Lisa Fischer** en door het orkest gebracht als een ballad met een lichte groove. Arrangeur **Chris Walden** (geboren in 1966 te Hamburg, componist, dirigent, arrangeur, wonend in de VS) besluit met een doorgecomponeerde overgang naar het volgende stuk.

9. Dido's Lament ⁸

Het slot van het vorige stuk mijmert nog na ... Je ziet op de tv-beelden de zangeres een andere mimiek, andere gevoelslaag zoeken. Celli en contrabassen zetten in een heel laag register een droevige muzikale sfeer neer ... We beleven een sprong van ruim drie eeuwen terug in de tijd. En ook weer niet, want er zijn eigentijdse stijlaccenten met behoud van de essentie van het stuk. Wat hier gebeurt is pure magie.

Deze beroemde aria van Henry Purcell uit de opera Dido & Aeneas (1688) zal men tevergeefs zoeken in het repertoire van Nina Simone. Jules Buckley nam het op om haar affiniteit met deze muziek te illustreren en zeker ook om de excellente vocale kwaliteiten van zangeres **Lisa Fischer** te etaleren. Dat is zondermeer een briljante ingeving geweest, ook omdat dit stuk in Engeland een grote rituele betekenis heeft. Het wordt jaarlijks gespeeld tijdens *Remembrance Sunday*, de tweede zondag in november, ook wel *Poppy Sunday* genoemd: de dag waarop de slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog worden herdacht.

Laat ik beginnen iets te zeggen over het orkest in een prachtig arrangement van wederom **Chris Walden**. Alleen de strijkers, de andere stemmen in het orkest zwijgen. Een vederlichte cadans, met kleine crescendi en diminuendi, precies waar deze barokmuziek om vraagt, en het is er dan ook meteen. Met een knip van de vingers! Of, zoals Emily Bootle in *The New Statesman* schrijft: *"They slip from Gershwin's 'I Loves You, Porgy', recorded by Simone in 1935, to a rendition of Purcell's 'Dido's Lament', composed in 1688, without a bump."*

⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=J0-SN7oL6-E>

⁸ <https://www.youtube.com/watch?v=rDAEiaz5Wxl>

Tot je grote verrassing blijkt de jazz- en soul zangeres Lisa Fischer zich in haar hoge register te ontpoppen als een stralend zuiver, ingetogen en strak zingende operasopraan, die de intens droeve sfeer van het lied schitterend weet over te brengen. Haar jazzy-kant uit zich in een enkel klein gehouden glisando en versierinkje, precies zinvol om de inhoud van de tekst nog sterker te accentueren. En aan het eind, wanneer het orkest nog wat na mijmert en het lied eigenlijk over is, horen wij haar fluisterzacht maar met een enorme spanning in haar stem improviserend ... ja wat eigenlijk ... Wenen. Je luisterde op YouTube een paar andere versies, onder andere van een wereldberoemde operasopraan. Veel te dik, haalt het niet bij deze vertolking!

De compositie, de tekst, de zangeres, het orkest ... Dit komt wel binnen. Ook door de close-ups van de tv-beelden. Adembenemend! Onwillekeurig word je door ontroering overmand en schiet je vol. Anderen die ik het later liet luisteren en kijken ook trouwens. Dit is van zo'n grote schoonheid, voor mij het hoogtepunt van het concert! Ook in de zaal. Het duurt een ogenblik voor de betovering is verbroken. Het publiek houdt de adem even in en zet dan een groot applaus in. Ledisi applaudisseert met een bewonderende blik naar haar collega. Henri Purcell had het mooi gevonden.

10. I'm Going Back Home

Dit is een song van Rudy Stevenson, opgenomen door Nina Simone in 1967 op haar album *High Priestess of Soul*. In een arrangement van **Tim Davies** wordt het nu gezongen door **Ledisi** in de sfeer van een gospel. Het koper begin met een voorspel, *up-tempo* gevolgd door orgel, handgeklap, puntige ritmische begeleiding in de strijkers. **LaSharVu** en een ingetogen bigband komen erbij... en een spetterende tenorsolo van **Leo Janssen**. De zang van Ledisi wordt steeds uitbundiger. Het swingt, zindert en alles gaat spatgelijk in een sprankelende blijie sfeer. Het publiek gaat uit het dak. Echt gospel!

PAUZE

De pauze van twintig minuten wordt in de live radio-uitzending besteed aan een discussie over Nina Simone tussen de Proms Plus Poet **Zena Edwards** en zangeres **Ayana Witter-Johnson**. In de tv-uitzending wordt de pauze eruit gemonteerd.

11. Work Song

De muziek is van Nat Adderley en de tekst van Oscar Brown. Nina Simone neemt de song in 1961 op met bigband op *Forbidden Fruit*. Het arrangement vandaag is van de hand van **Willem Friede**, een oude bekende.

De overbekende song wordt gebracht door **Ledisi**. Er is een lange pianosolo als voorspel (**Hans Vroomans**). Dan een bombastische opening door zangeres en orkest die up-tempo overgaat in de song zoals we die kennen. Tussendoor presenteert Ledisi nog een indrukwekkend stukje scat-improvisatie, levert **Sjoerd Dijkhuizen** een tenorsolo af en horen we een power trombonesolo van **Robinson Khoury**. Hij speelt de sterren van de hemel, die gast. Een paar perfect strakke drumslagen van drummer Martijn Vink sluiten het stuk af.

12. See-Line Woman ⁹

Het origineel is door Nina Simone opgenomen in 1964. Wij krijgen een interessant arrangement gepresenteerd van **Damiano Pascarelli**, een jonge dirigent/componist/arrangeur, winnaar van de Rogier van Otterloo Award 2019.

In het concert gebracht door **Lisa Fischer**. Het nummer heeft een Afro-Caribische sfeer met bongo's en conga. Het is een verhaal dat meer wordt verteld dan gezongen met een stuwend ritme op de achtergrond. De muziek wordt steeds opzweperender. Een lange gitaarsolo van **Peter Tiehuis**. De zangeres gebaart naar hem. Applaus! De begeleiding neemt weer terug tot alleen ritme en er volgt een adembenemende muzikale tweespraak tussen de zangeres en altsax **Paul van der Feen**.

13. Be My Husband ¹⁰

Door Nina Simone in 1965 op de plaat gezet.

Uitgevoerd door **beide zangeressen** en de **drie backing vocals**. Klinkt zeer puur met een Afrikaanse sfeer. We citeren *The Telegraph*: "Buckley's own arrangement of 'Be My Husband', Simone's song about a difficult marriage (with words by Simone's own abusive husband) had a telling simplicity, just drums and clapping hands."

⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=B3umWFKYxHs>

¹⁰ <https://www.youtube.com/watch?v=KHsSer5sfHE>

14. Baltimore

Dit is een Randy Newmansong. Nina Simone nam hem in 1976 op in reggaestijl, een vorm die in 1968 was ontstaan op Jamaica. Het arrangement is van **Vladimir Nikolov**.

Baltimore wordt ook in het concert door **Ledisi** en het orkest gespeeld als reggae. Piano rechterhand en keyboard linkerhand (**Hans Vroomans**), basgitaar (**Aram Kersbergen**), pittig drumwerk (**Martijn Vink**), strak getokkeld gitaarriedeltje, af en toe uitwaaiend in een bescheiden solootje (**Peter Tiehuis**). Terughoudend gespeelde ondersteuning door de strijkersgroep maakt het af. Je kan er bijna niet bij stil blijven zitten!

15. Dambala ¹¹

Een zwaarmoedig lied over slavernij van Tony McKay/Exuma, door Nina Simone opgenomen in 1974.

We horen het vertolkt door **Lisa Fischer** in een mysterieus laag register. Inzet harp (**Joke Schonewille**), sitar (**Peter Tiehuis**) en drum als in een dodenmars. Lage strijkers, fluisterzacht. Een apotheose door zangeres, strijkers, trompetsectie, xylofoon, afgerond met een akkoord in de sitar(gitaar). Fraai arrangement van **Jules Buckley**.

16. Mississippi Goddam

De ondertitel van het concert. Het stuk vormt een kantelpunt in het leven van de artiest Nina Simone. Ze schrijft het en neemt het op in Carnegie Hall in 1964, getriggerd door de moord op burgerrechtenactivist Medgar Evers in de staat Mississippi in 1963. Het heeft grote indruk gemaakt op de wereld. Ze gaf er de Afro-Amerikanen in de *Civil Rights Movement* een stem mee.

Aanvankelijk was het verboden dit nummer op de radio te draaien. De song heeft het karakter van een revueliedje, een vrolijk refreintje en een parlando couplet. Zo zie je het Nina Simone ook uitvoeren achter de piano op een filmopname uit die jaren. Maar onder die vrolijkheid zitten in de tekst grote bitterheid en sarcasme.

Zie verder:

<https://genius.com/Nina-simone-mississippi-goddam-lyrics>

<https://www.songmeaningsandfacts.com/meaning-of-mississippi-goddam-by-nina-simone/>

We horen het in het concert gezongen door **Ledisi**, met de bigband als een ouderwets swingend showorkestje met **LaSharVu** als 'koortje' erachter; af en toe een enkele frase ondersteund door de strijkers. De kreet *Do it slow!* (Nina Simones sarcastische commentaar op de veel te voorzichtige opstelling van de *Civil Rights Movement*) wordt gescandeerd door de achtergrondzangeressen en enkele orkestleden. Het orkest bewijst eens te meer hoe je een stuk intens en tegelijk ingehouden kunt spelen. Voortreffelijk arrangement van de al eerder genoemde **Vladimir Nikolov**.

17. Four Women ¹²

Compositie en tekst zijn van Nina Simone zelf. De song is opgenomen in 1966 en gaat over de gevolgen voor een zwarte vrouw, en hoe zij onderling tegen elkaar aankijken, als de huidskleur lichter of juist donkerder is, het haar afro of een pruik, om zich te conformeren aan blanke Amerikaanse conventies.

Four Women wordt gezongen door de **beide zangeressen** en **twee van de drie backing vocals**. We horen strijkers en de ritmesectie, een altfluitsolo door **Mariël van de Bos**, staccatoaccenten door slagwerk en trompetsectie. Het lied heeft een theatraal slot door Ledisi en tutti orkest. Ook een arrangement van **Tim Davies**.

18. Take my Hand, Precious Lord

Dit is een traditionele gospel, door Nina Simone opgenomen kort na de moord op Martin Luther King op 4 april 1968.

In de Royal Albert hall wordt het nummer gezongen door **Ledisi**. Zonder orkest, *just her*. Ze doet dit met een enorme intensiteit en creëert zo een sacrale sfeer die de hele Hall de adem doet inhouden.

¹¹ <https://www.youtube.com/watch?v=78VerVyiIwo>

¹² <https://www.youtube.com/watch?v=r132Hdela6M>

19. I Wish I Knew How to Be Free

Geschreven door Billy Taylor, opgenomen door Nina Simone in 1967 op het album *Silk & Soul*.

Ledisi is opnieuw aan zet. Het arrangement van **Ilja Reijngoud** begint met een stevige bas-drum-pianobegeleiding voor de zangeres. Langzaam komt de hele big band erbij. Jules Buckley dirigeert nauwelijks en laat de band vrijwel aan zichzelf over. Sublieme sopraansolo van **Marc Scholten**. Tjonge, wat kan die man spelen. Hij krijgt groot applaus. Zangeres en big band sluiten robuust af. Het speelplezier spat ervan af! De zaal breekt de tent af. Jules Buckley spreekt een slotwoord uit, waarbij hij ook de namen noemt van alle arrangeurs.

20. Feeling Good (toegift) ¹⁴

Na een uitzinnige ovatie volgt als toegift, vertolkt door de **beide zangeressen** en het Metropole Orkest, de song *Feeling Good* (Anthony Newley, opgenomen door Nina Simone op het album *I put a Spell on You*, 1965). Ja, de robuust swingende bigband uit het origineel is ook helemaal present in dit arrangement van **Jochen Neuffer**.

The New Statesman schrijft: "Finally, there is the encore, the infamous 'Feeling Good' in duet, performed with breathtaking vocal ability. Over Ledisi's near-final note in belting soprano, Fischer harmonises a third above with unabashed ease. It closes a concert that has been a celebration not only of Nina Simone's work but that which mattered to her: blackness, womanhood and the multitudinous power of music."

Met een ovationeel applaus was dit liefdevol gemaakte eerbetoon van wereldklasse aan een artiest van wereldformaat voorbij.

Het is gezien! Het is gehoord! Het is beschreven!

Hernomen in Amsterdam, Het Concertgebouw, maandag 26 augustus.

¹⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=ZfRmc5d7oKM>

OVER DE ZANGERESSEN

Lisa Fischer

Lisa Fischer (Brooklyn NY, 1958) is een Amerikaanse R&B-zangeres. Ze staat bekend om haar grote stembereik en van haar werk als achtergrondzangeres bij tournees van de Rolling Stones (onder andere in de Amsterdam ArenA op 31 juli 2006) en Tina Turner. In 1992 ontving ze een Grammy Award voor de 'Best Female R&B Vocal Performance' en 'Best R&B Song'. In 2014 zong zij met andere zangeressen het Amerikaanse volkslied in de Rose Bowl. Daarna besloot Fischer naast al haar andere werkzaamheden weer solo te gaan. In 2015 begon ze aan een eigen tournee.

Ledisi Anibade Young

Ledisi Anibade Young (New Orleans, 1972), artiestennaam **Ledisi**, is een Amerikaanse R&B- en jazz-zangeres, songwriter en actrice. Ze is twaalf keer genomineerd voor een Grammy en heeft tussen 2000 en 2017 acht studioalbums uitgebracht. In 2013 ontving ze een nominatie voor de 'Best R&B Performance' voor haar samenwerking met Robert Glasper in *Gonna Be Alright* van diens vijfde album *Black Radio* (2012). In 2014 portretteerde ze de legendarische gospelzangeres Mahalia Jackson in de Martin Luther King, Jr. biopic, *Selma*.

LaSharVu

De drie achtergrondzangeressen in dit concert zijn **LaDonna Harley-Peters**, **Sharlene Hector**, en **Vula Malinga**. Gewoonlijk treden ze als groep op met een begeleidingsband, maar ze hebben ook eigen indrukwekkende solocarrières.

OVER DE KWALITEIT VAN HET METROPOLE ORKEST

Niet onopgemerkt gebleven in de Britse media!

Ivan Hewett in *The Telegraph*:

"This celebration of her art was masterminded by Jules Buckley, chief conductor of the Metropole Orchestra, who offered a judicious mix of the familiar with the little-known, the intimate with the sassy and strutting, the protesting with the heartbroken. He called on the services of 10 arrangers, including himself, to come up with orchestral versions of Simone's enormously subtle, Bach-influenced arrangements. The temptation to go further and make something over-elaborate must have been strong, but they all resisted it. Buckley's own arrangement of 'Be My Husband', Simone's song about a difficult marriage (with words by Simone's own abusive husband) had a telling simplicity, just drums and clapping hands."

<https://www.telegraph.co.uk/music/concerts/prom-45-mississippi-goddam-review-beautiful-reminder-nina-simones/>

Marc Bridle, website *Opera Today*:

"The Metropole Orkest was bewildering good. Individual solos, whether on the piano, saxophone, trombone or amplified guitar were electrifying – but the corporate sound of the orchestra was thrilling, beautifully conducted by Jules Buckley."

http://www.operatoday.com/content/2019/08/prom_45_mississ.php

Website *The Soulhouse*:

"Surveying a healthy mix of well-known songs and more obscure material, Buckley commanded the night's proceedings with gumption. He humbly honoured the various arrangers whose work came to life with dazzling colour and richness from the orchestra. Jeremy Levy's arrangement of 'Don't Let Me Be Misunderstood' – string-laden with LaSharVu's skillful harmonies – and Buckley's own rendering of the haunting slave ballad 'Dambala' were standouts. Perhaps the only disappointment was the lack of narrative and context between performances, although jazz historian Alyn Shipton's commentary in the event programme proved fascinating reading. The encore performance of 'Feeling Good' – matching that powerful orchestra with Ledisi and Fischer's combined vocals – was irresistible."

<https://thesoulhouse.net/2019/08/22/prom-45-review/>

Emily Bootle in *The New Statesman*:

"Buckley conducts the Metropole Orkest (...) The ensemble is shiny and fluid, shifting effortlessly from simmering strings to sizzling drums and racy saxophone solos. They slip from Gershwin's 'I Loves You, Porgy', recorded by Simone in 1935, to a rendition of Purcell's 'Dido's Lament', composed in 1688, without a bump. They are reserved and quiet in dark moments and punchy in bigger numbers such as 'I Wish I Knew How (It Would Feel to Be Free)' and 'I'm Going Back Home'."

<https://www.newstatesman.com/culture/music-theatre/2019/08/prom-45-mississippi-goddam-portrait-nina-simone-thrilling-celebration>

Groter complimenten kun je toch niet krijgen, daar hoeven wij niet veel meer aan toe te voegen! Zelf hadden wij ook de indruk dat het samenspel in dit concert nog weer beter was dan bij vorige Proms.

Het MO is in bloedvorm! Samen met een andere kenner van het MO kwamen we tot de conclusie dat dit zeker ook te maken moet hebben met de door de subsidieverhoging toegenomen repetitietijd. Het is van een grote schoonheid!

Een orkest van wereldklasse dat nog maar zeven jaar geleden met opheffing werd bedreigd!

LINE UP METROPOLE ORKEST

chef-dirigent

Jules Buckley

1e viool

Arlia de Ruiter *

Vera Laporeva

Sarah Koch

Denis Koenders

Pauline Terlouw

David Peijnenborgh

Federico Nathan

Jasper van Rosmalen

Ian de Jong

Casper Donker

2e viool

Merel Jonker

Herman van Haaren

Wim Kok

Ruben Margarita

Ewa Zbyszynska

Xaquín Carro Cribero

Francoise van Varsseveld

Suzie Collier

altviool

Norman Jansen

Mieke Honingh

Julia Jowett

Iris Schut

Isabella Petersen

Wouter Huizinga

cello

Emile Visser

Jascha Albracht

Winyfred Beldman

Mariëtte Laport

contrabas

Erik Winkelmann

Arend Liefkes

Sjeng Schupp

harp

Joke Schonewille

fluit

Mariël van den Bos

Janine Abbas

hobo

Maxime le Minter

saxofoon

Marc Scholten

Paul van der Feen

Leo Janssen

Sjoerd Dijkhuizen

Max Boeree

hoorn

Pieter Hunfeld

Diechje Minne

trompet

Ray Bruinsma

Martijn de Laat

Nico Schepers

Rik Mol

trombone

Jan Oosting

Robinson Khoury

Jan Bastiani

bastrombone

Martin van den Berg

percussie

Eddy Koopman

Murk Jiskoot

drums

Martijn Vink

gitaar

Peter Tiehuis

bas / basgitaar

Aram Kersbergen

piano / keyboard

Hans Vroomans

algemeen directeur

Jan Geert Vierkant

artistiek manager

Robert Soomer

hoofd productie

Sophie Koopmans

productie-assistent

Floor Cloo

artistiek producer

Gert-Jan Blom

marketing

Jolien Plat

Alma Albronda

technicus

Dirk Overeem

floor manager

Hein Bouwman

orkest assistent

Jan Visser

chauffeur

Jan Veldmeijer

**METROPOLE
ORKEST**

VERANTWOORDING

Dit artikel is geschreven als terugblik en naslagwerk op een monumentaal project van BBC en Metropole Orkest. Het is geplaatst onder auspiciën van de redactie van **MOre:** Kwartaalblad Vrienden van het Metropole Orkest. In de digitale bijlage www.mo.nl/more.

Er zijn bij wijze van hand-out een beperkt aantal prints van gemaakt bestemd voor de dirigent, de orkestleden en staf, de leden van de diverse besturen en de vrijwilligers.

MOre: is een uitgave van Stichting Support Metropole Orkest / Vrienden van het Metropole Orkest.

MET DANK AAN:

Staf Metropole Orkest, Gert-Jan Blom, Embert-Jan Messelink, Sophie Koopmans, Jolien Plat, Fred Dekker en Jos Noordanus.

Eindredactie: Katja Hunfeld

Fotografie: © Mark Allan BBC 2019

www.mo.nl